

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра міжнародного приватного права та порівняльного правознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ТА ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2022

Харків 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне торговельне та інвестиційне право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 26 с.

Розробник:
Шуміло Інеса Анатоліївна,
кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного приватного права та порівняльного правознавства
(протокол № 11 від 24 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Лук'янов Дмитро Васильович, доктор юридичних наук, професор, професор

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	14
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	14
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	15
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання.....	17
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	19
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	20

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне торговельне та інвестиційне право» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини» Спеціальність – 293 «Міжнародне право» Рівень освіти – другий (магістерський)	вибіркова	вибіркова
Кількість модулів – 2		Рік підготовки: 2022	Рік підготовки: 2022
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 120		1-3	1-3
		Лекції	Лекції
		18 год.	6 год.
		Практичні/ семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		82 год.	110 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета навчальної дисципліни - формування системи наукових знань у сфері міжнародних торговельних та інвестиційних відносин а також глибокого розуміння природи права СОТ як центральної ланки міжнародного торговельного права, активізація аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти, проведення науково-дослідницької роботи у сфері правового регулювання міжнародних торговельних та інвестиційних відносин.

Завдання:

- опанування студентами вироблених наукою міжнародного торговельного та інвестиційного права теоретичних знань у сфері правового регулювання транскордонного руху товарів та капіталів;
- освоєння нормативного матеріалу, що є результатом співробітництва держав та інших суб'єктів міжнародного торговельного та інвестиційного права;
- визначення актуальних проблем розвитку правового регулювання відносин суб'єктів міжнародного торговельного та інвестиційного права та напрямів сучасних наукових досліджень у цій сфері;
- ознайомлення з судовою та арбітражною практикою міжнародних органів, що розглядають спори у сфері правового регулювання питань міжнародної торгівлі та захисту іноземних інвестицій;
- розвиток навичок і умінь застосування норм міжнародного торговельного та інвестиційного права у практичній діяльності з урахуванням проблем розвитку міжнародної торгівлі та захисту інвестицій.

Пререквізити: «Податкове право», «Право Європейського Союзу та його система», «Актуальні проблеми методології наукових досліджень».

Кореквізити: «Європейське приватне міжнародне право», «Міжнародне контрактне право», «Право СОТ».

Постреквізити: «Міжнародне право інтелектуальної власності», «Корпоративне право та управління ЄС», «Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ».

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1.	Демонструвати знання ключових понять, принципів, теорій та доктрин міжнародного торговельного та інвестиційного права, визначати місце міжнародного торговельного та інвестиційного права в правовій системі.
-------	---

PH 2.	Виявляти знання основних етапів еволюції міжнародного торговельного та інвестиційного права, його основних інститутів, характеризувати сучасний стан та напрями подальшого розвитку міжнародно-правового співробітництва у сфері міжнародної торгівлі та захисту іноземних інвестицій.
PH 3.	Демонструвати знання специфіки предмету, спеціальних принципів, джерел міжнародного торговельного та інвестиційного права, його системно-структурної будови.
PH 4.	Здійснювати критичний аналіз судової та арбітражної практики в справах, які стосуються вирішення міжнародних торговельних та інвестиційних спорів стосовно тлумачення та особливостей застосування міжнародно-правових норм у відповідній сфері.
PH 5.	Визначати межі правосуб'єктності різних учасників міжнародних торговельних та інвестиційних відносин; дискутувати щодо обсягів компетенції юридичних осіб та їхніх об'єднань, неурядових організацій у міжнародних торговельних та інвестиційних правовідносинах.
PH 6.	Виявляти проблеми правового регулювання в межах окремих інститутів міжнародного торговельного та інвестиційного права, пропонувати способи їхнього подолання відповідно до принципів міжнародного торговельного та інвестиційного права, основоположних принципів міжнародного права, загальних принципів права, практики міжнародних організацій та сучасного доктринального доробку з відповідної проблематики.
PH 7.	Розкривати особливості міжнародно-правової регламентації співробітництва держав у сфері розвитку міжнародної торгівлі та захисту іноземних інвестицій.
PH 8.	Характеризувати етапи розвитку, принципи та основні напрямки та інституційні механізми міжнародно-правової співпраці у сфері забезпечення міжнародної торгівлі та захисту іноземних інвестицій.
PH 9.	Виявляти знання основних механізмів, правил та процедур розв'язання міжнародних торговельних та інвестиційних спорів.
PH 10.	Надавати на професійному рівні консультації щодо сутності й способів міжнародно-правового захисту іноземних інвестицій та інтересів суб'єктів міжнародного торговельного права.
PH 11.	Характеризувати стратегічні напрями зовнішньополітичної діяльності України у сфері міжнародної торгівлі та іноземного інвестування, результативність співпраці за відповідними спрямуваннями.
PH 12.	Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного торговельного та інвестиційного права, формулювати пропозиції стосовно наближення національно-правових актів до відповідного правового доробку.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність виявляти й вирішувати проблеми, що виникають у

професійній сфері, формулювати і ставити питання для подальшого їх вирішення.

ЗК 6. Здатність ефективно працювати в міжкультурному середовищі, зокрема розробляти міжнародні проєкти та управляти ними.

ЗК 7. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність до вирішення проблем інноваційного характеру та до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності.

ЗК 10. Уміння працювати (збирати, отримувати, систематизувати та синтезувати) з різноманітною інформацією, та великими обсягами інформації з різних джерел, аналізувати та критично-конструктивно її оцінювати з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних відносин.

ЗК 11. Здатність використовувати новітні інформаційні та комунікативні технології у професійних цілях.

ЗК 12. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК 15. Здатність розуміти специфіку предметної сфери і професійної діяльності, приймати обґрунтовані, виважені рішення та усвідомлювати їх етичні наслідки.

ЗК 16. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному фаховому середовищі.

Спеціальних компетентностей:

СК 1 Здатність критично осмислювати проблеми та закономірності функціонування і розвитку міжнародних відносин, визначати тенденції розвитку світової політики, оцінювати вплив глобальних політичних процесів на національні правові, політичні та економічні системи.

СК 3. Здатність самостійно забезпечувати юридичне представництво інтересів фізичних, юридичних осіб чи держави при розгляді справ у національних та міжнародних установах та організовувати надання юридичних послуг.

СК 4. Здатність комплексно використовувати вузькоспеціалізовані знання у конкретних сферах регулювання міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, європейського права для вирішення прикладних завдань.

СК 7. Здатність представляти інтереси України або фізичних і юридичних осіб у міжнародних судових установах, арбітражах, національних судах іноземних держав.

СК 8. Здатність працювати і представляти інтереси України в міжнародних міжурядових організаціях.

СК 11. Здатність забезпечувати імплементацію міжнародно-правових стандартів в окремі галузі національного законодавства.

СК 12. Здатність здійснювати дослідження та/або запроваджувати інновації у різних галузях та інститутах міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, права ЄС.

СК 14. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці міжнародно-правових явищ та міжнародних відносин з використанням юридичного інструментарію.

СК 16. Здатність працювати з міжнародною документацією (договорами, актами міжнародних організацій та органів, тощо), визначати їх правову природу, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами.

СК 21. Здатність ефективно комунікувати у міжнародному, мультикультурному середовищі з використанням знань у сфері міжнародного права, європейського права й міжнародних відносин.

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати різноаспектні проблеми міжнародно-правового й національно-правового змісту і пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 4. Розуміти міжнародно-правову ситуацію, прогнозувати її розвиток, фахово і критично оцінювати події та явища зі сфери міжнародних відносин

та світової політики, використовуючи юридичний інструментарій.

ПРН 5. Здійснювати юридичне представництво клієнта в національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, органах державної влади та місцевого самоврядування.

ПРН 8. Готувати проекти міжнародних договорів й актів національного законодавства, надавати пропозиції з усунення колізій між нормами міжнародного права, а також із приведення норм національного права у відповідність до норм міжнародного права.

ПРН 11. Демонструвати навички спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному, міжкультурному середовищі; організувати і вести переговори.

ПРН 17. Проводити дослідження з міжнародно-правової тематики, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки та презентувати результати дослідження.

ПРН 19. Демонструвати знання еволюції, стану й перспектив розвитку правового регулювання різноманітних сфер міжнародного співробітництва, усвідомлювати наслідки конвергенції правових систем в умовах глобалізації та регіональної інтеграції.

ПРН 20. Демонструвати уміння вести юридичний бізнес, навички комплексного юридичного й економічного аналізу комерційного проєкту, зокрема і міжнародного, з урахуванням ризиків.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Міжнародне торговельне право

Поняття та джерела міжнародного торговельного права. Поняття міжнародної системи торгівлі та основні етапи її розвитку. Публічно-правовий та приватно-правовий підхід до визначення поняття міжнародного торговельного права. Місце міжнародного торговельного права в системі

права. Тенденції розвитку міжнародного торговельного права в умовах глобалізації.

Поняття та види джерел міжнародного торговельного права. Міжнародні торговельні звичаї. Міжнародні торговельні угоди. Акти приватноправової уніфікації (нове *lex mercatoria*). Типові закони та керівництва ЮНСІТРАЛ. Акти Міжнародної торгової палати.

Міжнародна торгівля та правила СОТ. Еволюція міжнародної системи торгівлі та створення СОТ. Цілі та функції СОТ. Членство у СОТ. Інституціональна структура СОТ та процедура прийняття рішень. Основні правила та принципи СОТ: принципи недискримінації, правила про доступ на ринок, правила щодо недобросовісної торгівлі, лібералізація торгівлі та інші суспільні цінності. Створення системи розв'язання міжнародних торговельних суперечок. Принципи розв'язання спорів в межах СОТ. Юрисдикція СОТ у сфері розв'язання міжнародних торгових спорів. Інституційна структура та процедура розв'язання спорів в межах СОТ. Конфіденційність процесу. Засоби захисту при порушенні правил СОТ.

Реалізація принципів недискримінації в міжнародному торговельному праві. Режим найбільшого сприяння (РНС) в межах угоди GATT 1994 та його імплементація в законодавстві України. Тест на дотримання РНС за ст. I:1 GATT 1994. Режим найбільшого сприяння в межах угоди GATS. Сутність зобов'язань щодо РНС відповідно до ст. II:1 GATS та винятки з них. Тест на дотримання ст. II:1 GATS. Винятки із зобов'язань щодо РНМ у відповідності до угоди GATS. Національний режим в межах угоди GATT 1994 та його імплементація в законодавстві України. Природа зобов'язань щодо національного режиму в межах ст. III GATT 1994. Тести на дотримання зобов'язань щодо національного режиму в межах угоди GATT 1994. Національний режим в межах угоди GATS.

Лібералізації торгівлі та забезпечення цілей сталого розвитку в міжнародному торговельному праві. Загальна характеристика правил СОТ,

спрямованих на узгодження принципів лібералізації торгівлі з іншими соціальними цінностями: охороною здоров'я, навколишнього природного середовища, національної безпеки, трудової зайнятості населення та ін. Характер та функції ст. XX GATT 1994. Межі захисту інших соціальних цінностей. Спеціальні виключення відповідно до ст. Ст. XX (b) GATT 1994: «заходи, необхідні для захисту життя або здоров'я людини, тварин та рослин».

Виключення з міркувань безпеки. Ст. XXI (a) та (b) GATT 1994: національна безпека. Ст. XXI (c) GATT 1994: міжнародний мир та безпека. Виключення з міркувань надзвичайної економічної ситуації. Ст. XIX GATT 1994 та Угода про захисні заходи.

Модуль 2. Міжнародне інвестиційне право

Поняття, правова природа та джерела та міжнародного інвестиційного права. Зародження та розвиток міжнародних інвестиційних відносин. Інститут дипломатичного захисту іноземних інвестицій у міжнародному праві, його основні характеристики. Передумови виникнення та правовий зміст «Доктрини Драго» та «Доктрини Кальво». Спроби кодифікації міжнародного інвестиційного права та вплив Гаазької конференції з кодифікації міжнародного приватного права 1930 року на регулювання питань відповідальності держав за збиток, нанесений на своїй території іноземному громадянину або його власності. Розпад колоніальної системи та його вплив на інвестиційні відносини у світі. Поняття і причини виникнення Нового міжнародного економічного порядку.

Предмет міжнародного інвестиційного права. Система міжнародного інвестиційного права. Поняття, види та особливості джерел міжнародного інвестиційного права. Система джерел міжнародного інвестиційного права. Міжнародні договори як джерело міжнародного інвестиційного права. Види міжнародних договорів, що регулюють міжнародні інвестиційні правовідносини. Багатосторонні міжнародні інвестиційні договори. Вашингтонська конвенція 1965 року. Сеульська конвенція 1985 року.

Секторальні багатосторонні інвестиційні угоди. Договори СОТ, які стосуються інвестиційних відносин. Договір до Енергетичної хартії 1994 року. Двосторонні інвестиційні угоди про заохочення та захист інвестицій. Структура двосторонніх інвестиційних угод та основний зміст двосторонніх інвестиційних угод. Міжнародний звичай як джерело міжнародного інвестиційного права. Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного інвестиційного права. Доктрина як джерело міжнародного інвестиційного права.

Основні поняття та суб'єкти міжнародного інвестиційного права.

Юридична природа основних понять в міжнародному інвестиційному праві. Поняття держави походження інвестицій та держави, що приймає інвестиції. Поняття іноземних інвестицій (капіталовкладення). Визначення іноземної інвестиції у двосторонніх та багатосторонніх міжнародних інвестиційних договорах. Види інвестицій, що охоплюються інвестиційними договорами. Національний та міжнародний підходи до тлумачення поняття іноземної інвестиції. Характеристика кваліфікації іноземних інвестицій. Прямі та непрямі (портфельні) інвестиції. Публічні (державні) та приватні інвестиції. Поняття іноземного інвестора. Поняття кваліфікованого інвестора. Теорії кваліфікації національності іноземного інвестора. Доктрина «piercing the corporate veil» (зняття корпоративної вуалі) при кваліфікації національності іноземного інвестора. Доктрини «alter ego» та «instrumentality».

Гарантії та засоби захисту прав іноземних інвесторів. Поняття допуску та заохочення на ринок іноземних інвестицій. Моделі допуску іноземних інвестицій та моделі заохочення іноземних інвестицій. Види режимів поводження з іноземними інвестиціями в міжнародному інвестиційному праві. Поняття абсолютних режимів поводження з іноземними інвестиціями. Стандарт справедливого та рівного поводження. Поняття відносних режимів поводження з іноземними інвестиціями. Стандарт найбільшого сприяння в контексті торгівельного права.

Поняття та розмежування експропріації та націоналізації. Історичний аспект націоналізації. Розрізнення законної та незаконної експропріації. Умови застосування законної експропріації. Пряма та непряма експропріація. Поняття «повзучої» експропріації. Заходи, еквівалентні експропріації. Тести, що використовуються для вирішення питання про те, чи можуть певні державні заходи бути визнаними еквівалентними експропріації. Компенсація за експропріацію інвестицій. Теорії компенсації за акти експропріації в міжнародному інвестиційному праві. Формула Халла та її складові. Визначення розміру компенсації.

Страховання іноземних інвестицій. Характеристики ризиків іноземних інвестицій. Страхування як засіб захисту іноземного інвестора та його види. Інститут суброгації та його характеристика в міжнародному інвестиційному праві. Національна система страхування іноземних інвестицій на прикладі Корпорації закордонних приватних інвестицій США (US Overseas Private Investment Corporation). Міжнародна система страхування інвестицій на прикладі Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій. Види ризиків, на які надається гарантія Агентством та процедура отримання страхової гарантії Агентства. Регіональна система страхування іноземних інвестицій на прикладі Міжарабської корпорації по гарантуванню інвестиційних та експортних кредитів (Dhamaan).

Механізми врегулювання міжнародних інвестиційних спорів. Особливості спорів у міжнародному інвестиційному праві. Основні методи вирішення міжнародних інвестиційних спорів. Міжнародний інвестиційний арбітраж як основний метод вирішення таких спорів. Поняття міжнародного інвестиційного арбітражу. Переваги та недоліки вирішення інвестиційних спорів в арбітражі. Форми арбітражного провадження. Види рішень арбітражних трибуналів. Необхідність обґрунтування рішення. Окремі думки арбітрів. Основні арбітражні інститути, які розглядають інвестиційні спори та характеристика їх арбітражних процесів. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (ICSID). Виконання рішень

інвестиційних арбітражів: відповідно до Вашингтонської конвенції 1965 року; відповідно до Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йоркської конвенції 1958 року). Процедура та підстави для перегляду та скасування рішення ICSID. Призначення Комітету ad hoc для розгляду питання скасування рішення. Альтернативні (позасудові) методи вирішення спорів.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Міжнародне торговельне право.				
		Тема 1. Поняття та джерела міжнародного торговельного права.	14	2	2	10
		Тема 2. Міжнародна торгівля та правила СОТ.	14	2	2	10
		Тема 3. Реалізація принципів недискримінації в міжнародному торговельному праві.	14	2	2	10
		Тема 4. Лібералізація торгівлі та забезпечення цілей сталого розвитку в міжнародному	14	2	2	10

		торговельному праві				
		<i>Разом</i>	56	8	8	40
		Модуль 2. Міжнародне інвестиційне право.				
		Тема 1. Поняття, правова природа та джерела міжнародного інвестиційного права	12	2	2	8
		Тема 2. Основні поняття та суб'єкти міжнародного інвестиційного права	16	2	4	10
		Тема 3. Гарантії та засоби захисту прав іноземних інвесторів	12	2	2	8
		Тема 4. Страхування іноземних інвестицій	12	2	2	8
		Тема 5. Механізми врегулювання міжнародних інвестиційних спорів	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	64	10	12	42
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	18	20	82

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Міжнародне торговельне право.				

		Тема 1. Поняття та джерела міжнародного торговельного права.	14	2	2	14
		Тема 2. Міжнародна торгівля та правила СОТ.	12	-	-	12
		Тема 3. Реалізація принципів недискримінації в міжнародному торговельному праві.	12	-	-	12
		Тема 4. Лібералізація торгівлі та забезпечення цілей сталого розвитку в міжнародному торговельному праві	12	-	-	12
		<i>Разом</i>	54	2	2	50
		Модуль 2. Міжнародне інвестиційне право				
		Тема 1. Поняття, правова природа та джерела міжнародного інвестиційного права	12	-	-	12
		Тема 2. Основні поняття та суб'єкти міжнародного інвестиційного права	12	-	-	12
		Тема 3. Гарантії та засоби захисту прав іноземних інвесторів	16	2	2	12
		Тема 4. Страхування іноземних інвестицій	12	-	-	12
		Тема 5. Механізми врегулювання	14	2	-	12

		міжнародних інвестиційних спорів				
		<i>Разом</i>	66	4	2	60
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародне торговельне та інвестиційне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття здобувач може отримати оцінку чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів, контрольних робіт, тестування тощо.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу студентів – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Самостійна робота студентів	
п/з	Тест/контрольна робота/колоквіум	п/з	Тест/контрольна робота/колоквіум		
max 20	max 15	max 30	max 15	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Мінімальний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестування/контрольна робота/колоквіум	Max 15	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	7	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студентів	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити,

		знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	15	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Залік	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Угода про заснування Світової організації торгівлі від 15.04.1994. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342#Text
2. Генеральна угода про тарифи й торгівлю 1994 року. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_003#Text
3. Генеральна угода про торгівлю послугами від 15.04.1994. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_017#n
4. Про затвердження Порядку забезпечення захисту прав та інтересів України в торговельно-економічній сфері в рамках Світової організації торгівлі: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 01.06.2016 № 346. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/346-2016-%D0%BF#Text>
5. Угода про застосування санітарних і фітосанітарних заходів від 15.04.1994. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_006#Text
6. Домовленість про правила та процедури вирішення спорів від 15.04.1994. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_019#n3
7. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#n3
8. Угода про технічні бар'єри в торгівлі СОТ від 15.04.1994. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_008#Text
9. Угода про захисні заходи від 15.04.1994. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_016#Text
10. Угода про торговельне та інвестиційне співробітництво між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки від 28.03.2008. Офіц. сайт Верхов. Ради України. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_133#Text

11. Угода між Урядом України та Урядом Турецької Республіки про взаємне сприяння та захист інвестицій від 09.10.2017. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_005-17#Text
12. Угода між Урядом України та Урядом Латвійської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій від 24.07.1997. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428_005#Text
13. Угода між Україною та Японією про сприяння та захист інвестицій від 05.02.2015. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392_037#Text
14. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18.05.1965. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_060#Text
15. Про захист іноземних інвестицій на Україні: Закон України від 10.09.1991 № 1540а-ХІІ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12#Text>

Література

Основна література

1. Голубєва В.О. Міжнародне торговельне право : Навчальний посібник. Київ : ВЦ Академії адвокатури України APress, 2020. 381 с.
2. Довгань В. Механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ та огляд торгової політики України: підручник. Львів : ВД "Панорама", 2016. 320 с.
3. Любашенко В. І. Міжнародне інвестиційне право: навч. посібник. Одеса: Фенікс, 2018. 125 с.
4. Мирошниченко В.О. Міжнародне торгове право у схемах, таблицях і визначеннях: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2020. 142 с.
5. Шутак І. Д. Правове регулювання міжнародних економічних відносин : навч. посіб. Київ : Алерта, 2012. 412 с.

6. Bossche P. Van den. The Law and Policy of the World Trade Organization: Text, Cases and Materials. Cambridge; New York : Cambridge University Press, 2017. 1077 p.
7. Collins D. An Introduction to the International Investment Law. Cambridge: Cambridge University Press. 2017. 350 p.
8. Sornarajah M. The International Law on Foreign Investment. Cambridge: Cambridge University Press. 2010. 55 p.
9. Dolzer R., Schreuer C. Principles of International Investment Law. Oxford: Oxford University Press. 2012. 407 p.
10. Surya P. Subedi. International Investment Law Reconciling Policy and Principle. Portland: Oxford and Portland. 2008. 253 p.
11. Mann F.A. Foreign Investment in the International Court of Justice: the ELSI Case. The American Journal of International Law. URL: <https://www.jstor.org/stable/2203139>
12. Choukroune L., Nedumpara, J. International Economic Law: Text, Cases and Materials. Cambridge: Cambridge University Press, 2021. doi:10.1017/9781108500241
13. Sornarajah M. The International Law on Foreign Investment (4th ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2017. doi:10.1017/9781316459959.

Додаткова література

1. Остапенко Ю. І. Право СОТ : курс лекцій; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 192 с.
2. Право міжнародних організацій і Україна : у схемах та таблицях : навч. посіб. За заг. ред. Ю. Л. Бошицького, М. О. Дей ; НАН України, Київ. ун-т права. Київ : Ліра-К, 2014. 268 с.
3. Шуміло І. А., Климович Ю. О. Проблемні питання визнання та виконання арбітражних рішень в Україні з підстав порушення публічного

порядку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки"*. 2020. № 10. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2020-11>.

4. Шуміло І.А. Міжнародно правове регулювання іноземного інвестування. У кн.: *Інвестиційне право : підручник*. За ред. Ю.М. Жорнокуя. Х. Право, 2015. С. 193-208.

5. Якубовська Н. О. Міжнародне торговельне право: потенційний вплив на економічний розвиток держав. *Митна справа*. 2013. № 4. С. 10-17.

6. Bergh C. van den Reciprocity Clause and International Trade Law. *Journal of Energy & Natural Resources Law*. 2019. №27(2). 228-257. DOI: 10.1080/02646811.2009.11435214

7. Blyzniuk V., Shumilo I., Ushenko N. Expanding the boundaries of the economic security of international companies on the basis of corporate social responsibility practices. *Journal of Security and Sustainability Issues*. 2020. Т. 10. № 2. P. 631-642. URL: http://www.tb.lt/Leidiniai/SSI/10-2/10_2_21.pdf.

8. Bonnitcha J., Brewin, S. Compensation Under Investment Treaties: What are the problems and what can be done? International Institute for Sustainable Development (IISD), 2020. <http://www.jstor.org/stable/resrep29241>

9. Bossche P. van den, Zdouc, W. *The Law and Policy of the World Trade Organization: Text, Cases, and Materials* (5th ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2021. doi:10.1017/9781108784542.

10. Charwat N., Boyd J. The transmission of international trade norms, ideas and expertise into national statutory institutions: the case of GATT and the Australian Tariff Board. *Griffith Law Review*. 2019. № 28:3. P. 281-302, DOI: 10.1080/10383441.2019.1674466.

11. Chernykh Y. (2022). Overview of Contract Interpretation in Investment Treaty Arbitration. In *Contract Interpretation in Investment Treaty Arbitration: A Theory of the Incidental Issue*. P. 17–70. Brill, 2022. <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctv2gjww9q.8>

12. Cleis M. N. Independence and Impartiality in the ICSID Convention and Arbitration Rules. In *The Independence and Impartiality of ICSID Arbitrators*:

- Current Case Law, Alternative Approaches, and Improvement Suggestions (pp. 12–30). Brill, 2017. URL: <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctt1w8h3hc.7>.
13. Collins D. An Introduction to International Investment Law (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2023. doi:10.1017/9781009245715.
  14. Diependaele L., De Ville F., Sterckx S. Assessing the Normative Legitimacy of Investment Arbitration: The EU's Investment Court System. *New Political Economy*. 2019. № 24:1. P. 37-61. DOI: 10.1080/13563467.2017.1417362.
  15. Fedorenko V., Filipenko N., Shumilo I., Nesterovych V., Nischymna S. Entrepreneurial activity of the IT sector in the conditions of the COVID-19 pandemic and in the post-quarantine period. *Entrepreneurship and Sustainability*. 2021. Issues 8(4). P. 697-712. [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.4\(43\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.4(43))
  16. Lim C., Ho J., Paporinskis M. International Investment Law and Arbitration: Commentary, Awards and other Materials (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2021. doi:10.1017/9781108913652.
  17. Margulis M.E. The World Trade Organization between law and politics: negotiating a solution for public stockholding for food security purposes. *Transnational Legal Theory*. 2018. № 9:3-4. P. 343-360. DOI: 10.1080/20414005.2018.1562290.
  18. Minhas Sh., Remmer K.L. The Reputational Impact of Investor-State Disputes. *International Interactions*. 2018. № 44:5. P. 862-887. DOI: 10.1080/03050629.2018.1492384
  19. Pogoretskyy, V. Freedom of Transit and Access to Gas Pipeline Networks under WTO Law. New York : Cambridge University Press, 2017. 372 p.
  20. Qureshi A. H. The World Trade Organization and the Promotion of Effective Dispute Resolution: In Times of a Trade War. In P. Quayle & X. Gao (eds.), *International Organizations and the Promotion of Effective Dispute Resolution: AIIB Yearbook of International Law*, 2019. Vol. 2. P. 145–160. Brill. <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvrk3sj.12>

21. Ratner S. R. Compensation for expropriations in a world of investment treaties: beyond the lawful/unlawful distinction. *The American Journal of International Law*. 2017. 111(1). P. 7–56. <https://www.jstor.org/stable/26568821>
22. Reinsch W., Caporal, J. A Renewed Global Trade System in M. P. Goodman, S. Miller (Eds.) *Toward a New Global Trade Framework*. Center for Strategic and International Studies (CSIS), 2021. P. 12-19 <http://www.jstor.org/stable/resrep28661.5>
23. Saei J. Amicus curious: structure and play in investment arbitration. *Transnational Legal Theory*. 2017. № 8:3. P. 247-295. DOI: 10.1080/20414005.2017.1385246.
24. Shumilo I., Zhuravlova Z., Hasparian S., Franchuk V. Addressing the experience of intellectual property right legal support and it's necessity of recognition in Ukraine. *Revista do Curso de Direito do UNIFOR*. 2021. Vol. 12(1). P. 190-205. <https://periodicos.uniformg.edu.br:21011/ojs/index.php/cursodireitouniformg/articloe/view/1442>.
25. Voon T. The security exception in wto law: entering a new era. *AJIL Unbound*. 2019. № 113. P. 45–50. <https://www.jstor.org/stable/27003877>

Інтернет-ресурси:

- Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
- Офіційний Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Організації Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/>
- Офіційний веб-портал Світової організації торгівлі - <https://www.wto.org>
- Офіційний веб-портал Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) - <http://unctad.org>

Офіційний веб-портал Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) - <https://www.uncitral.org/>

Офіційний веб-портал Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів - <https://icsid.worldbank.org/>

Офіційний веб-портал Секретаріат Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (НАФТА) - <https://www.nafta-sec-alena.org/>

Офіційний веб-портал Міжнародна торгова палата - <https://iccwbo.org/> Офіційний веб-портал Міжнародний комерційний арбітражний суд при ТПП України - <https://icac.org.ua/>

База рішень інвестиційних трибуналів та арбітражів ITALAW - <https://www.italaw.com/>

База рішень судів, арбітражів та міжнародних договорів Investor - <https://www.investorstatelawguide.com/>

Бібліографія з міжнародного інвестиційного права та процесу - <https://icsid.worldbank.org/en/Pages/resources/Bibliography-onInvestment-Law-and-Procedure.aspx>

ICSID Review – Foreign Investment Law Journal - <https://academic.oup.com/icsidreview/>

The Journal of World Investment & Trade - <http://booksandjournals.brillonline.com/content/journals/22119000>

Investment Arbitration Reporter (новини у сфері інвестиційного арбітражу та коментарі до рішень) - <http://www.iareporter.com/>

Мережа новин, статей (включає журнал), аудивізуальної бібліотеки тощо з тематики міжнародного арбітражу, медіації та міжнародного інвестиційного права Transnational Dispute Management <https://www.transnational-dispute-management.com/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс з міжнародного приватного права URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/436-mizhнародne-pryvatne-pravo.html>